

Pressemelding om Særskilt melding til Stortinget: Ubegrunnet forskjellsbehandling av saker om sikkerhetsklarering

EOS-utvalget er oppnevnt av Stortinget for å føre kontroll med etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste som utøves av eller på vegne av offentlige myndigheter. Utvalget arbeider uavhengig av Stortinget, og leverer hvert år en ugradert melding til Stortinget om sin virksomhet i det foregående året. I tillegg avgir utvalget særskilte meldinger ved behov.

EOS-utvalget har undersøkt saker om sikkerhetsklarering av personer som har både norsk og utenlandsk statsborgerskap. Vi har avdekket ubegrunnet forskjellsbehandling og konkluderer med at enkeltpersoners rettigheter er krenket.

Tusenvis av nordmenn som skal få tilgang til gradert informasjon, både i Forsvaret og andre steder, trenger sikkerhetsklarering. En avgjørelse om å nekte noen sikkerhetsklarering kan ha stor betydning for den enkeltes karriere og livssituasjon. Avgjørelsen baserer seg ofte på gradert informasjon og graderte vurderinger som personen som søkes klarert ikke har innsyn i. Det er derfor en viktig kontrolloppgave for utvalget å se til at klareringssakene blir behandlet på en rettsikker og rettferdig måte.

Sikkerhetsklarering skal bare gis dersom det ikke er rimelig grunn til å tvile på at personen er sikkerhetsmessig skikket. Ved vurderingen skal det legges vekt på forhold som er relevante for personens pålitelighet, lojalitet og dømmekraft.

EOS-utvalget har i et prosjekt gått gjennom klareringsaker der personen som skal sikkerhetsklareres, eller nærstående, har tilknytning til andre stater enn Norge. Et hovedmål for prosjektet har vært å vurdere om tilnærmet like saker behandles likt. Vi har funnet flere kritikkverdige forhold som Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) som fagmyndighet har det overordnede ansvaret for:

- Utvalgets undersøkelse har avdekket ubegrunnet forskjellsbehandling av saker om klarering av personer med både norsk og et utenlandsk statsborgerskap. Forskjellene gjaldt både saksbehandlingen og sakenes resultat. Enkelte personer med tilknytning til et land ble nektet klarering, selv om andre personer med sammenlignbar tilknytning til det samme landet fikk klarering.
- Undersøkelsen viste at flere av sakene ikke var tilstrekkelig opplyst, og at personenes tilknytning til Norge ikke var godt nok vurdert.
- Utvalget har konkludert med at enkeltpersoners rettigheter er krenket, jf. EOS-kontrolloven § 2.

Majoriteten av disse sakene er behandlet av klareringsmyndigheter som hvert år behandler et stort antall klareringssaker.

Etter å ha gått gjennom 400 saker, fant vi 19 saker som var sammenlignbare. I seks av sakene med nektet klarering var ikke sakene tilstrekkelig opplyst. Disse sakene ble avgjort av Forsvarets sikkerhetsavdeling (FSA). FSA har gitt beskjed til EOS-utvalget om at de skal behandle disse seks negative klareringsavgjørelsene på nytt. Vi har ikke synspunkter på hvilket resultat de aktuelle sakene burde ha fått.

NSM har erkjent at det er en uforholdsmessig og ikke faglig begrunnet variasjon knyttet til både saksbehandling og avgjørelsen i sakene som utvalget viste til. Som mulige årsaker pekte NSM blant annet på at det ikke finnes en sporbar oversikt over praksis.

Utvalget er opptatt av at det skal være likebehandling av klareringssaker, og vi har gjentatte ganger etterlyst et praksisarkiv og andre verktøy som skal sikre lik behandling av tilnærmet like saker. Vi mener at NSM har brukt for lang tid på å få slike verktøy på plass.

Den særskilte meldingen kan leses på EOS-utvalgets nettsider – www.eos-utvalget.no

For ønske om intervju: Send sms/epost til informasjonsrådgiver Arild Færaas på 951 54 991 / afa@eos-utvalget.no for kontakt med utvalgsleder Eldbjørg Løwer. Hun er tilgjengelig fra cirka klokka 16.00.